

REGERINGEN

Regeringsbeslut

I:5

2014-03-06

S2014/2207/FS (delvis)

Socialdepartementet

Myndigheten för
vårdanalys
Box 6070
102 31 Stockholm

Uppdrag att följa upp implementeringen av den nya patientlagen

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ge Myndigheten för vårdanalys i uppdrag att följa upp implementeringen och införandet av den nya patientlagen som föreslås träda i kraft den 1 januari 2015. Den nya lagen och övriga ändringar i lagstiftningen som föreslås i propositionen Patientlag (prop. 2013/14:106) behöver följas upp för att regeringen ska kunna säkerställa att lagstiftningen får den effekt som regeringen önskar, dvs. stärkt ställning och inflytande för patienten.

Genomförandet av uppdraget ska ske i samråd med Socialstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), patient- och brukarorganisationer samt andra berörda myndigheter och organisationer.

Myndigheten för vårdanalys får för uppdragets genomförande använda 1 000 000 kronor under 2014. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 9 Patientlag. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska inkomma till Kammarkollegiet senast den 1 december 2014.

Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2015. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning lämnas till Kammarkollegiet.

Myndigheten för vårdanalys ska löpande hålla Regeringskansliet (Socialdepartementet) informerad om genomförandet av uppdraget. Myndigheten ska dessutom senast den 15 mars varje år, med start 2015, lämna årliga redovisningar till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Under 2014 ska myndigheten genomföra en baslinjemätning som sedan

ska ligga till grund för den fortsatta uppföljningen. Resultatet av baslinjemätningen ska redovisas i 2015 års redovisning. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 januari 2017.

Rekvisitionen, redovisningarna och eventuell återbetalning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Bakgrund

Under de senaste åren har regeringen genomfört viktiga reformer som bidragit till att stärka och förtydliga patientens ställning. Särskilt kan nämnas reformer för ökad valfrihet för patienten, lagstadgad vårdgaranti, skärpt tillsyn och förbättrad tillgänglighet inom hälso- och sjukvården. Rapporter, bl.a. från Socialstyrelsen och Myndigheten för vårdanalys, visar dock på att det fortfarande finns områden där patientens ställning behöver stärkas. Det är t.ex. svårt för allmänheten, patienterna, vårdgivarna och huvudmännen att få en tydlig bild av bestämmelserna på området eftersom Sverige saknar en lagstiftning som samlat beskriver patientens ställning i vården.

Regeringen beslutade därför den 6 mars 2014 propositionen Patientlag (prop. 2013/14:106) som innehåller förslag på en patientlag. Syftet med lagen är att stärka och tydliggöra patientens ställning samt att främja patientens integritet, självbestämmande och delaktighet. Den nya lagen innebär bl.a. att:

- den nuvarande informationsplikten gentemot patienten utvidgas och förtydligas,
- det klargörs att hälso- och sjukvård som huvudregel inte får ges utan patientens samtycke,
- möjligheten för en patient att få en ny medicinsk bedömning utvidgas,
- patienten ska ges möjlighet att välja offentlig finansierad primärvård och öppen specialiserad vård i hela landet, och
- när hälso- och sjukvård ges till barn ska barnets bästa särskilt beaktas.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

I Budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1) har regeringen aviserat att man avser avsätta totalt 24 miljoner kronor under perioden 2014–2016 för att stödja genomföranden av den nya lagstiftningen, bl.a. genom att stödja olika informationsinsatser. Regeringen anser även att lagstiftningen behöver följas upp för att det ska kunna säkerställas att lagstiftningen får den effekt som regeringen önskar, dvs. stärkt ställning och inflytande för patienten.

Närmare om uppdraget

För att kontrollera att lagstiftningen som föreslås i propositionen Patientlag (prop. 2013/14:106) får den effekt som regeringen önskar bör lagändringarna följas ur ett medborgar- och patientperspektiv. Myndigheten för vårdanalys får därför i uppdrag att följa implementeringen och införandet av den nya patientlagen som föreslås träda i kraft den 1 januari 2015. Det kan t.ex. handla om att:

- studera kännedomen om den nya lagens innehåll hos patienter och hälso- och sjukvårdspersonal.
- följa hur patienternas valmöjligheter tillgodoses, tillgången till fast vårdkontakt och en ny medicinsk bedömning samt om patienter får den information de behöver.
- följa den nationella vårdgarantins effekter när det gäller väntetider, möjligheterna till och utnyttjandet av vård hos andra vårdgivare, eventuell förekomst av undanträngning liksom eventuella effekter
- på utredningstiden och andra ledtider som inte omfattas av vårdgarantin.
- uppmärksamma frågor om landstingens prioriteringsarbete och de förändrade förutsättningarna till följd av ökat ansvar för öppenvård av patienter som kommer från andra landsting.
- uppmärksamma eventuella skillnader mellan kvinnor och män, utrikes och inrikes födda och personer med olika utbildningsbakgrund.

I uppföljningen ingår det särskilt att se över de nya möjligheterna att välja öppen vård i andra landsting än hemlandstinget. Det är av stor vikt att förslaget inte medför någon negativ påverkan på medicinska behov och prioriteringar. I den här delen av uppföljningen kan det även ingå att analysera förslagen om att det är hemlandstingets remissregler som ska gälla och att landstingets ekonomiska åtagande inte ska innefatta de merkostnader för t.ex. resor och uppehälle som en patient eventuellt ådrar sig i samband med ett vårdtillfälle i ett annat landsting.

Myndigheten för vårdanalys har möjlighet att bedöma och prioritera inom vilka områden relevanta granskningar ska genomföras. Om uppföljningen visar på ett bristande genomförande eller oförutsedda effekter är det viktigt att orsakerna till detta redovisas så att det möjliggör för regeringen att antingen justera lagstiftningen eller överväga andra åtgärder. Myndigheten har även möjlighet att löpande tillhandahålla rekommendationer till regeringen, myndigheter och sjukvårdshuvudmännen om hur lagstiftningens genomslag och intentioner ytterligare kan stärkas.

För 2014 avsätter regeringen 1 000 000 kronor. Regeringen avser även att avsätta medel för åren 2015 och 2016. Medel för 2015–2016 utbetalas i den mån riksdagen beviljar medel för detta ändamål.

På regeringens vägnar

Göran Hägglund

Sara S Johansson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Finansdepartementet/BA
Socialutskottet
Kammarkollegiet
Socialstyrelsen
Sveriges Kommuner och Landsting